

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Dato 11. mars 2019
Fra Guri Barka Martins, generalsekretær

grønn
ungdom

SAKSPAPIRER TIL SST-5-19

Møtedato: 14. mars 2019
Møtested: Møllergata 3, UngOrg.
Møtetid: 18:00-21:00 (*skolering fra 17:00*)

Saksliste

057 Godkjenning av innkalling

058 Valg av ordstyrer og referent

Innstilling: Miriam Langmoen, ordstyrer
Elisabeth Udjus, referent

059 E-postvedtak siden sist møte

v/ Guri Barka Martins, generalsekretær

O

060 Orienteringsrunde

Hva har du jobbet med siden sist møte?

Hvilke eksterne aktører har du hatt politisk kontakt med?

Talspersoner: Hva skjer i De Grønne (SST og på Stortinget)?

Internasjonal kontakt: Hvilke prosjekter jobber IU med?

O

061 Status fylkeslag

v/ Michelle Flagstad, fylkessekretær

O

062 Bistandspolitikk

v/ Nora Heyerdahl, internasjonal kontakt

D

~~**063 Politisk uttalelse: Barnefattigdom**~~

~~v/ Rauand Ismail, sentralstyremedlem~~

~~V~~

064 Politisk uttalelse: Fly i motvind!

v/ Hulda Holtvedt, talsperson

V

065 Politisk uttalelse: Ny olje i vinden?

v/ Teodor Bruu, talsperson

V

066 LO, arbeidsliv og velferd

v/ Teodor Bruu, talsperson

D

067 Evaluering av LS

v/ Guri Barka Martins, generalsekretær

D

Deretter møtekritikk

O er orienteringssaker

D er debattsaker

V er vedtakssaker

Guri Barka Martins,
Generalsekretær

Oslo, 11. mars 2019

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Nora J. Heyerdahl, internasjonal kontakt
Dato 11.03.19
Saksnr. SST-5-19-062

grønn
ungdom

BISTANDSPOLITIKK

Bakgrunn

Norge har kanskje verdens beste bistandspolitikk. Vi skal gjøre den bedre. IU vil utvikle politikk på dette, og jeg vil hente inn deres innspill tidlig, for å spisse problemstillingene. Se også på dette som en runde idémyldring der dere kan komme med kule ideer.

Litt fakta jeg fant

Norsk bistand tilsvarte omtrent 1 prosent (0,99 prosent) av bruttonasjonalinntekt i 2017. Bare ni land i verden gir mer i bistand enn det Norge gjør. Regner vi per innbygger gir Norge mest bistand i verden. Norge gir 1,14% av brutto nasjonal inntekt til bistand. Sverige slår oss med sine 1,36%. (Her finnes det litt ulike tall avhengig av hvordan man regner.) Essensen er at Norge er i verdenstoppen på bistand.

Regjeringens politikk og prinsipper i norsk bistand:
Regjeringen foreslår bistandspolitikk for Stortinget, som bestemmer hvilke land, regioner, temaer og utfordringer som skal prioriteres. De bestemmer også hvor mye penger som skal brukes på bistand.

Det har vært et politisk mål å redusere antallet partnerland. I 2013 ga vi bistand til 107 land. I 2017 var antallet samarbeidsland redusert til 87. Norad skriver følgende om målene i norsk bistand. (Egen utheving.)

“Utviklingspolitikken skal bidra til økt demokratisering, vektlegging av de universelle menneskerettighetene og støtte tiltak som kan bringe mennesker varig ut av fattigdom. Det blir lagt stor vekt på resultater og effektivisering av bistanden.”

“Tematisk skal støtten til utdanning økes kraftig med særlig prioritering av jenter. For å bidra til fattigdomsbekjempelse skal utviklingspolitikken bidra til nødvendig økonomisk vekst og styrking av privat sektor. Innsatsene innen global helse, fred og forsoning, humanitær bistand og økt tilgang til energi videreføres.”

Hva går pengene til?

Nødhjelp er den typen bistand som øker mest. Over halvparten av pengene går til Midtøsten, og mye går til Afrika. Dere kan lese mer om fordelingen av midlene her.

Flyktningutgifter

Flyktningutgifter er en del av bistandsbudsjettet. I 2016 gikk 18,3 prosent av bistanden til flyktningutgifter i Norge. I 2017 falt flyktningutgiftene i Norge til 3,6 prosent av bistanden. Når det kommer mange flyktninger til Norge må pengene i dag tas fra andre poster på bistandsbudsjettet. MDG har i sitt alternative statsbudsjett flyttet posten et annet sted.

Klimabistand

Norge gir penger til klimabistand. I 2017 gikk 3 milliarder til utslippsbegrensning, 442 millioner til klimatilpasning og 260 millioner til aktiviteter med satsing på begge deler. De største avtalepartnerne våre var FNs utviklingsprogram (UNDP), Forest Carbon Partnership Facility (FCPF) og den brasilianske utviklingsbanken (BNDES). I tillegg bidro Norge med klimafinansering gjennom kjernestøtte til multilaterale organisasjoner, blant andre Det grønne klimafondet (GCF).

U-landsgjeld

U-landsgjeld er utviklingslands statsgjeld. Hvert år betaler utviklingsland mer i gjeldsbetjening enn de mottar i bistand.

Disse driver Norges bistand

Norfund: Statens Investeringsfond for Næringsvirksomhet i Utviklingsland (Norfund) har som mål å bidra til fattigdomsreduksjon og økonomisk utvikling i fattige land ved å investere i lønnsomme bedrifter og med det overføre kunnskap og teknologi.

NORAD: Norad er et direktorat underlagt Utenriksdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Norads oppgave er å bidra til effektiv forvaltning av bistandsmidlene, ved å gi faglige råd til de som forvalter bistanden. I tillegg forvalter Norad selv de statlige midlene som kanaliseres gjennom norske frivillige organisasjoner, internasjonale organisasjoner, forskning og næringsliv for utviklingsformål. Norad sørger også for at utviklingssamarbeidet kvalitetssikres og evalueres..

Fredskorpset (NOREC): Fredskorpset (FK/NOREC) skal bidra til å skape kontakt og samarbeid mellom enkeltpersoner, organisasjoner og institusjoner i Norge og i partnerlandene, bygget på solidaritet, likeverd og gjensidighet.

Å snakke om utviklingsmidler

Ordet "veldigdom" beskriver kanskje godt hvilken holdning Norge tradisjonelt har hatt til bistand. Noen vil argumentere for at skadene vestlige land har påført det globale sør er en stor del av grunnen til at det er behov for bistand i dag, og at vestlige land har et ansvar for å løse problemene.

En annen tilnærming er at det ikke er så viktig hvem som har et historisk ansvar, men at midler til utvikling er en fornuftig global investering.

Samstemthet

Undergraver Norge sine egne bistandsmål med andre deler av politikken? På oppdrag for Norad kom Fafo i en rapport om samstemthet fram til at det skorter på samstemhet i norsk bistands- og utenrikspolitikk. Dette er noen av hovedpoengene:

- Norsk økonomi er avhengig av at landet er storeksportør av miljøødeleggende olje og gass. Samtidig er Norge forkjemper for bevaring av regnskoger og for å stanse klimaendringer.

- Store subsidier til norsk jordbruk framstår som et dilemma i møte med ønsket om økt import fra lav- og mellominntektsland.
- Norske sikkerhetsinteresser, der våpeneksport og Nato-medlemskap inngår, kan stå i motsetning til ønsket om å fremme menneskerettigheter globalt og utviklingen i flere sårbare stater.
- Regjeringen satte i fjor ned et utvalg for samstemthet, men dette har ikke noe selvstendig mandat til å komme med en rapport eller lignende, så vidt saksbehandler forstår.

Effektiv altruisme

Effektiv altruisme-bevegelsen er en gjeng som legger målbarhet og prinsipper om nyttemaksimering til grunn for sin bistand. Dere kan lese mer om effektiv altruisme her.

Saksbehandlers konklusjon

Saksbehandler mener at Grønn Ungdom bør ta stilling til hvor mye penger Norge skal bruke på bistand. Å komme med et helhetlig forslag til hvilke regioner, land, temaer og utfordringer som skal prioriteres er vanskelig for oss å utvikle god politikk på. Vi bør ikke skissere et helhetlig alternativ til Regjeringens politikk for utvikling og bistand. Å peke ut noen prinsipper vi mener bør styrkes, eller vedta noen temaer og utfordringer som bør få mer plass er derimot oppnåelig. Vi bør også bruke anledningen til å utfordre holdninger overfor utviklingsland.

Spørsmål til diskusjon

- Hvor mye penger bør Norge bruke på bistand?
- Hva tenker vi om prinsippene som ligger til grunn for norsk bistandspolitikk i dag, og hva mangler?
- Hva tenker vi om å legge til avkolonialisering som et mål for norsk bistandspolitikk, og hva legger vi i så fall i det begrepet?
- Er effektiv altruisme et prinsipp som bør ligge til grunn for norsk bistandspolitikk?
- Hvor radikal og ugjennomførbar politikk kan vi tillate oss å vedta for å flytte debatten?
- Skal vi mene noe om NORAD, Norfund og Fredskorpset?
- Er klimabistand så viktig at den bør øke på bekostning av andre poster?
- Bør klimafinansieringen evt. komme i tillegg til allerede eksisterende bistand?
- Hva tenker vi om at en stadig større del av pengene går til nødhjelp?
- Bør flyktningutgifter i Norge finansieres over en annen post en bistandsbudsjettet? Bør vi markere oss på dette, selv om MDG allerede har det i alternativt statsbudsjett?

- Bør Norge redusere antallet partnerland enda mer?
- Bør vi mene noe om u-landsgjeld?
- I hvor stor grad skal vi bidra til en tankegang om arvesynd og historisk ansvar i den offentlige samtalen rundt bistand?
- Hvilke begreper skal vi bruke, og hvordan skal vi snakke om bistand? Kan vi bruke begrepet bistand, eller er det begrepet uheldig?
- I hvor stor grad skal vi bidra til en tankegang om arvesynd og historisk ansvar i den offentlige samtalen rundt bistand?
- Bør resolusjonen fokusere på samstemhet i norsk bistands- og utenrikspolitikk, og på hvilken måte kan vi gjøre dette sexy?

Med vennlig hilsen,

Nora Jungeilges Heyerdahl,
Internasjonal kontakt

Oslo, 11.03.2019

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Hulda Holtvedt, talsperson
Dato 11.03.19
Saksnr. SST-5-19-064

grønn
ungdom

POLITISK UTTALELSE:

FLY I MOTVIND!

Bakgrunn

Nordmenn flyr masse. Det er dumt.

Hvor mye flyr vi egentlig?

Målt i flyreiser per innbygger er Norge verstingen i Europa. Nordmenn flyr i snitt 2,9 innenriksturer per år. Det er dobbelt så mye som nummer 2 på lista, Sverige, med 0,8 innenriksturer per år.

Tar vi med utenrikstrafikken, foretas det 7,3 flyreiser per år i og ut av Norge per innbygger. Vi flyr fire ganger mer enn den gjennomsnittlige EU-borgeren. Sammenlignet med befolkningstall havner vi her på fjerdeplass i Europa, kun slått av øystatene Island, Malta og Kypros. Mellom 2005 og 2017 har Norge doblet flytrafikken totalt fra 18,6 til 37,5 millioner passasjerer. Utenrikstrafikken øker mest.

Og det planlegges for at vi skal fly mer. Avinor anslår at vi i 2050 skal fly nesten dobbelt så mye som vi gjør i dag, med 13,6 flyreiser per innbygger årlig.

Hvorfor er dette dumt?

I Norge har vi bare statistikk på utslippene fra innenriks flytrafikk. Ifølge SSB står innenriks luftfart for 2,4 % av de norske klimagassutslippene. I denne statistikken mangler både utenriksreisene og den nær doblede klimaeffekten ved at store deler av utslippene skjer høyt oppe i atmosfæren.

Forsker Borger Aamas ved CICERO Senter for Klimaforskning har gjort en beregning av klimafotavtrykket fra nordmenns reiser på et individuelt nivå¹. Studien viser at flyreiser står for over 50 % av klimaeffekten fra nordmenns reiser. Framtiden i våre hender har også gjort beregninger av all flytrafikk tilknyttet de norske flyplassene, inkludert effekten av utslipp i høyere luftlag. De har konkludert med at utslippene fra norsk flytrafikk

¹ Å reise er å leve. Cicero. <https://cicero.oslo.no/no/posts/klima/aa-reise-er-aa-leve>

tilsvarende mer enn halvparten av de direkte utslippene fra olje- og gassutvinning², og mer enn utslippene fra alle norske personbiler³.

Hvor mye mindre må vi fly?

I fremtiden skal vi kanskje fly så mye vi vil med elfly. Avinor har gått høyt ut på rullebanen med ambisjoner om at norsk luftfart skal være helelektrisk innen 2040⁴. Dette er spennende, men utslippene fra luftfarten må kuttes nå, ikke i 2040. Derfor er det viktig ikke bare å stanse veksten i den fossile flytrafikken, men faktisk å redusere antall flyreiser.

En studie bestilt av EU-kommisjonen i 2015 viser at luftfarten i EU må redusere sine utslipp med mellom 64 -96 % i forhold til 2005-nivå innen 2050⁵. Her er det 2-gradersmålet som ligger til grunn. Tar vi utgangspunkt i 1,5-gradersmålet, må kuttambisjonene være mye større. Vi vet at verden må halvere utslippene sine innen 2030, og her må luftfarten være med på dugnaden. Et måltall kan for eksempel være at nordmenn skal halvere antall flyreiser innen 2030.

Drøfting

Politiske virkemidler i flypolitikken

Det er flere politiske virkemidler som kan brukes til å direkte eller indirekte påvirke flytrafikken.

Eierskapet i Avinor

Avinor er et norsk statlig aksjeselskap og Norges største eier av flyplasser. En del av deres samfunnsoppdrag er å planlegge for den anslåtte økningen i flytrafikken. I dag betaler Avinor en bonus til flyselskaper som oppnår trafikkvekst, og gir dessuten støtte til nye passasjereruter. Avinor har selv advart regjeringen om at den planlagte veksten i flytrafikken kan være i strid med klimamålene⁶. Samfunnsansvar og bærekraft er blant prinsippene som skal ligge til grunn for statens eierskapsutøvelse. Staten kan bruke sitt eierskap til å f.eks. be Avinor styre etter et måltall for antall flyreiser per nordmann, heller enn prognosene om trafikkvekst.

Flypassasjeravgiften

Flypassasjeravgiften ilegges alle avganger fra norske lufthavner med en sats på 84 kr per passasjer i 2019. For å gjøre avgiften mer klimavennlig kunne man hevet satsen og gjort

² Norge på flytoppen. FIVH. <https://www.framtiden.no/aktuelle-rapporter/811-norge-pa-flytoppen-2/file.html>

³ Flytrafikk utgjør 12,5 prosent av Norges utslipp. FIVH. <https://www.framtiden.no/arbeidsnotater/775-flytrafikk-utgjor-12-5-prosent-av-norges-klimautslipp/file.html>

⁴ ABCnyheter 22.08.18.

<https://www.abcnyheter.no/nyheter/politikk/2018/08/22/195426227/mdg-om-elfly-regjeringen-kan-ikke-bare-heie-pa-avinor>

⁵ Emission reduction targets for internasjonal aviation and shipping. Study for the ENIV committee.

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/569964/IPOL_STU\(2015\)569964_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/569964/IPOL_STU(2015)569964_EN.pdf)

⁶ E24 05.07.18 <https://e24.no/makro-og-politikk/luftfart/avinor-advarer-om-konflikt-mellom-flyvekst-og-klimamaal/24386249>

den om til en seteavgift, så det flys fullere, men færre fly. Avgiften kan utvides til også å omfatte reiser inn til norske flyplasser. Man kunne samarbeidet med andre nordiske land om en felles flyseteavgift for å hindre at folk reiser til et annet land og flyr derfra.

Taxfree-ordningen

Taxfree-ordningen gjør at kunder kan handle uten moms og særavgifter på flyplasser og fly. Ordningen er en viktig del av inntektene til Avinor og bidrar dermed til å finansiere flyplassnettet. Man kan fjerne taxfree-ordningen helt, eller eventuelt fjerne den på fly og innføre den på langdistansetog.

Karbonavgift til fordeling

MDG har allerede gått inn for karbonavgift til fordeling (KAF), der inntektene fra miljøavgifter fordeles tilbake til folket. Man kan se for seg at denne ordningen også omfatter flyreiser. Med KAF vil det lønne seg å fly lite.

Flykvoter

Man kan se for seg et system der alle innbyggerne har et visst antall «flykvoter» per år. Kvotene kan brukes, selges eller slettes. Et slikt system vil, på linje med karbonavgift til fordeling, gi en reell økonomisk gevinst i å fly mindre. Hensikten med kvotesystemet må være å fase ut fossilt drivstoff, så kvotene bør ikke omfatte elfly.

Det mest kjente eksempelet på kvotesystem i dag er EUs klimakvotesystem. Kvotesystemer på individnivå har imidlertid vært lite brukt.

Toprissystem

MDG har allerede gått inn for et toprissystem på strøm, der de som forbruker strøm over et visst nivå må betale en luksusavgift. Man kan se for seg en lignende ordning på fly, der flyreiser blir mye dyrere for storforbrukerne. Toprissystemet kan ha et høyere tak en flykvotene og dermed være innrettet mot bedrifter og folk som flyr uvanlig mye i jobbrei.

Alternative transportformer

Erfaringer viser at gode, miljøvennlige transportalternativer kan redusere flytrafikken. På strekningene Milano-Roma og Barcelona-Madrid har flytrafikken blitt redusert med over 40% etter utbygging av høyhastighetstog. I Japan har man nå bygget verdens raskeste toglinje med magnettog. Det er verdt å være bevisst på at det finnes argumenter mot slike togutbygginger i Norge. Høyhastighets- eller magnettog vil kreve store naturinngrep og vil ikke nødvendigvis være samfunnsøkonomisk lønnsomt med det norske passasjergrunnlaget.

Forslag til vedtak

F1: Den politiske uttalelsen «Fly i motvind» innstilles på slik den foreligger og oversendes til GULS-2-19.

FLY I MOTVIND!

Målt i flyreiser per innbygger er Norge verstingen i Europa. Nordmenn flyr i snitt 7,3 ganger per år, og det er planlagt for at vi skal fly enda mer. Avinor anslår at vi i 2050 skal fly nesten dobbelt så mye som vi gjør i dag.

Fly er en av de mest forurensende transportformene vi har. Skal vi lykkes med å begrense klimaendringer, må vi ikke bare stanse veksten i flytrafikken, vi må fly dramatisk mindre enn i dag. Grønn Ungdom ser med interesse på utviklingen av miljøvennlige el-fly, men erkjenner at denne teknologien ikke er moden og at utslippene fra flytrafikken må kuttes nå.

Grønn Ungdom vil

- Bruke statens eierskap i Avinor til å planlegge for en 75% reduksjon i den fossile flytrafikken innen 2030.
- Bygge høyhastighetstog eller magnettog på strekningene Oslo-Trondheim, Oslo-Bergen, Oslo-Stavanger, Oslo-Stockholm og Oslo-København, og avskaffe flyrutene på disse strekningene innen 2030.
- Erstatte flypassasjeravgiften med en seteavgift på 300 kr.
- Samarbeide med andre nordiske land om et felles avgiftssystem for flytrafikk.
- Avskaffe taxfree-ordningen på fly og flyplasser og innføre taxfree på langdistansetog.
- Innføre et kvotesystem for flyreiser, med 3 flyreiser per innbygger per år. Kvoteene kan selges eller slettes.
- Innføre et topssystem på flyreiser, der personer som flyr mer enn 10 ganger på å betale en luksusavgift.

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Teodor Bruu, talsperson
Dato 11.03.19
Saksnr. SST-5-19-065

grønn
ungdom

POLITISK UTTALELSE:

GI OSS NYE ENERGIEVENTYR!

Bakgrunn

Vi er jo alle enige om at olje og gass er en dårlig idé, og at fornybar energi er bedre. Men hvordan skal vi få i gang en storsatsing på produksjon av fornybar energi? Denne politiske uttalelsen gjør fem ting:

- Skjerper oljestanspolitikken vår
- Foreslår en slags leterefusjonsordning for fornybar energi
- Foreslår at tillatelser til «leting» etter og produksjon av fornybar energi skal fordeles gjennom en konsesjonsordning, slik det er i oljepolitikken
- Sier noe om oljefondets investeringer
- Slår fast en gang for alle at eksport av fornybar energi er bra, og at vi må være mest mulig kobla på det europeiske kraftmarkedet.

Første diskusjon: Stopp for olje og gass

Grunntanken med denne politiske uttalelsen var å legge fram ny fornybarpolitikk. Men når man først snakker om energiproduksjon, kan det være fint å se litt på petroleumspolitikken på nytt, slik at vi kan vedta politikk som tydelig ser en helhet i energipolitikken.

På MDGLM i 2017 ble det vedtatt etter forslag fra GU at olje- og gassnæringa skulle fases ut på 15 år. Hva betyr det i 2019? Fortsatt 15 år? Eller 13? Burde vi legge oss på samme linje som i 2017, burde linja skjerpes, eller burde vi «ta til fornuft», som Høyre ville sagt, og vedtatt mindre radikale mål?

Jeg foreslår i uttalelsen her å årstallfeste oljestanstidspunktet, i stedet for å si hvor mange år det er til krana skal være slukket. Jeg vil legge fram fire alternativer:

2034: Dette vil være 15 år fra i dag. Det er ganske kort tid, og grunnen til at vi landet på 15 år i 2017 var vel at vi mente at det var antallet år der gjennomføringsrealismen møtte klimaidealismen. Det kan argumenteres for at utfasing på mindre enn 15 vil være for brått for oljenæringa. Det kan imidlertid også hevdes at et 2034-standpunkt vil bety at vi svekker ambisjonene i oljepolitikken.

2032: Dette vil være 15 år fra 2017, 13 år fra i dag. Man kan hevde at å vedta 2032 vil være å stå på stedet hvil politisk.

2030: FNs klimarapport slår fast at vi må halvere klimagassutslippene innen 2030. Det er vanskelig å argumentere for at Norge skal pumpe olje i en verden som skal ha halvert utslippene sine. Mange land vil ikke ha kutta noen ting, så Norge burde nærmest ikke slippe ut lenger. Kanskje vi rett og slett skal behandle 2030 som et skjebneår, og si at oljealderen skal være over innen dette året. Det er 11 år til. Det er vanskelig, men har vi noe valg? Sosialistisk Ungdom mener dette allerede.

2019: Vi kan også bare slutte med en gang. Egentlig burde vi jo mene det.

Andre diskusjon: «Leterefusjonsordning» for fornybart?

Ofte får vi høre at vi har dårlige svar på hva vi skal gjøre etter olja, både med tanke på inntektene vi får derfra og arbeidsplassene den huser. Det er ikke vår jobb å ha alle svarene her, og en del av svaret er uansett at vi ikke skal finne «den ene nye olja», men heller bli et vanlig skandinavisk land med mange bein å stå på og flere arbeidsplasser i tjenesteytende sektor. Likevel, det kan være fint for oss å ha noen konkrete svar på hva vi skal erstatte olja med.

Produksjon av fornybar energi, spesielt til havs, kan være det nærmeste vi kommer «den nye olja». Det er stor overføringsverdi mellom petroleumsnæringa og annen energiproduksjon til havs. Norge har etter hvert ganske god peiling på marine industrier. Dette, sammen med den lange og energirike kysten vår, gir oss konkurransefortrinn.

Jeg vil derfor argumentere for at det er god grunn til å prøve ut en ordning for refusjon av investeringskostnader for produksjon av fornybar energi. Vi har her to muligheter: vi kan enten designe helheten av denne «leterefusjonsordningen», og si hvor mye selskapene skal bli kompensert og hvor mye de skal skattes, og hvilke typer selskaper som skal kunne bruke ordningen, eller vi kan la være å presisere dette og la det stå litt åpent. Jeg stemmer for det siste, at vi holder den politiske uttalelsen litt enkel, slik at den kan brukes litt mer «dynamisk», som det heter.

Tredje diskusjon: Tildeling av konsesjoner?

I forslaget ligger det: «Tillatelser til produksjon av havvind, landvind, bølgekraft og tidevannskraft bør gis gjennom tildeling av konsesjoner eller utvinningstillatelser, etter modell fra olje- og gasspolitikken, slik at vi får en overordnet og langsiktig plan for utbyggingen.».

Dette forslaget bygger litt videre på forslaget om leterefusjonsordning, altså at den nye fornybarpolitikken skal ligne litt på den gamle oljepolitikken. Det er allerede slik at NVE må gi konsesjoner til drift av all fornybar energiproduksjon som er av en viss størrelse. Poenget med dette punktet er altså ikke bare å støtte opp under det, men at systemet for tildeling av konsesjoner eller utvinningstillatelser skal ligne det systemet vi i dag har for olje og gass, der myndighetene «åpner» opp områder og gir selskaper enerett til å «lete» og etter hvert produsere i de områdene.

Slik jeg forstår det, er dette å foreslå en mer ovenfra-og-ned-styring i energipolitikken, for å sikre at det er en helhetlig plan. I stedet for at energiselskaper skal spørre «hva med å lete og produsere her?», så skal områdene først måtte åpnes av myndighetene.

Fordelen med dette er tenkt å være at man lettere kan ha en aktiv plan for verning av områder man ikke vil ha produksjon i, noe som kanskje er mest aktuelt for landvind.

Er dette en god idé? Kommer poenget med punktet godt nok fram? Jeg er ingen fornybar energi-ekspert, så det kan godt hende at dette forslaget enten er dårlig eller overflødig, men jeg velger å tro at det er litt ok politikk.

Fjerde diskusjon: Oljefondets investeringer i fornybart

Skal vi mene noe om oljefondets investeringer? Forslaget er at 15 % av oljefondet skal investeres direkte i infrastruktur for fornybar energi. Zero har politikk som ligner, men mener 5 %. Det samme har Norges Bank anbefalt, mens en regjeringsoppnevnt ekspertgruppe i 2016 anbefalte 10 %.

Det er over 8000 milliarder kroner i oljefondet, og det ligger mye makt i å bestemme hvor disse pengene ligger. Da Hele Norges Siv Jensen nylig breaka nyheten av Oljefondet skal ut av olje og gass, sank flere fossilenergisekskaper på børsen.

Dette handler om økonomisk klimarisiko like mye som klimaendringer. Det er utrygt å investere i fossil energi, og markedet for fornybar energi er i vill vekst.

Hva tenker vi om dette?

Spørsmål til diskusjon

- 1) Hva tenker vi om de ulike punktene? Er dette god politikk?
- 2) Jeg fikk ikke brukt like mye tid på disse sakspapirene som jeg skulle ønske, og det kan hende noe av dette er litt for hui og hast, eller at atter ny politikk kunne blitt lagt til. Skal vi lande diskusjonene her og innstille, eller skal jeg ta alle innspill til etterretning og komme tilbake med ny og oppdatert uttalelse på SST-6?

Forslag til vedtak

F1: Den politiske uttalelsen «Gi oss nye energieventyr!» innstilles på og sendes til LS-2-19.

Med vennlig hilsen

Teodor Bruu,
Talsperson

Oslo, 11. mars 2019

GI OSS NYE ENERGIEVENTYR!

Klimaendringene truer livsgrunnlaget vårt og vil tvinge millioner av mennesker på flukt fra flom, tørke, sult og krig. Verden skriker etter omstilling, og Norge må gå foran. Forskningen er tydelig: olje, gass og kull må ut, og vi må satse på fornybare energikilder som vind, vann, bølger, tidevann og sol.

Norges oljeeventyr er i ferd med å bli et mareritt for mennesker i sårbare land, dagens barn og ungdom og framtidige generasjoner. Når vi pumper opp og selger olje til resten av verden, selger vi klimaendringer. Det må vi slutte med.

Samtidig som vi kvitter oss med olja, må vi satse stort på andre energikilder. Vi har store muligheter til å bli verdensledende på fornybare energikilder som havvind og bølgekraft, det er bare den politiske viljen som står i veien. Nå er det på tide at vi kjører på og satser tungt og systematisk på nye energieventyr. Energiselskapene trenger minst like gode vilkår som oljeselskapene hittil har hatt.

Grønn Ungdom mener at:

- Vi må gradvis redusere den norske olje- og gassnæringa, og fase den helt ut innen 2030. Ingen nye felt skal åpnes, og all leting skal stanses umiddelbart.
- Dagens leterefusjonsordning for olje og gass må erstattes med en tilsvarende ordning for fornybar energi. Staten må ta store deler av forsknings- og investeringskostandene til selskaper som vil produsere fornybar energi i landet.
- Tillatelser til produksjon av havvind, landvind, bølgekraft og tidevannskraft bør gis gjennom tildeling av konsesjoner eller utvinningstillatelser, etter modell fra olje- og gasspolitikken, slik at vi får en overordnet og langsiktig plan for utbyggingen.
- Norge bør ta sikte på å bli et land med stor nettoeksport av fornybar energi, og vi bør koble oss mest mulig på det europeiske energimarkedet.
- Oljefondet skal ikke investere i fossil energi, og minst 15 prosent av fondet skal investeres direkte i fornybar infrastruktur.

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Teodor Bruu, talsperson
Dato 11.03.19
Saksnr. SST-5-19-066

grønn
ungdom

LO, ARBEIDSLIV OG VELFERD

Bakgrunn

Før SST-5 får vi høre en presentasjon av Bjarne Lagesen, ungdomsrådgiver i LO. Han skal snakke om mange forskjellige ting og utfordre oss litt på arbeidslivs- og velferdspolitikken.

For å få mest mulig ut av skoleringene vi får, synes jeg det er lurt å få diskutert skoleringstemaene litt på SST-møtene når vi har tid til det, og det har vi nå.

På møtet

Underveis i skoleringen må dere gjerne notere dere hva dere ble inspirert og/eller provosert av, og hva dere tenker kan være gode innspill til politikken vår. Er det noen baller her vi burde ta videre?

På møtet tar vi en diskusjon, tenker litt høyt og så videre.

Med vennlig hilsen

Teodor Bruu,
Talsperson

Oslo, 11. mars 2019